

Izzivi poučevanja tujega jezika na daljavo v prvi triadi

Tina Jančar, univ. dipl. prof. razrednega pouka z modulom angleščine, Osnovna šola Frana Metelka Škocjan

Zgodnje otroštvo je najlažji način, da se otrok nauči tujega jezika. Obstaja več načinov, kako se ga lahko nauči na zabaven in poučen način. Trenutne razmere so nas prisilile, da smo učilnico prenesli v digitalni svet. Učitelji in učenci smo se morali prilagoditi novim načinom poučevanja in učenja. Otroci berejo, pišejo in se digitalno sporazumevajo drugače, prav tako se moramo drugače odzivati tudi učitelji. Koronavirusne izkušnje so nas naučile, da je sprejetje digitalnih medijev pomembnejše kot kadarkoli.

Uvod

Čeprav virtualne učilnice niso več novost, se je marsikateri učitelj znašel v situaciji, ko se je moral hitro prilagoditi in naučiti, da je poučeval učence, ki niso imeli izkušenj z digitalnimi mediji. Učenci različnih starostnih skupin so imeli različne izkušnje. Navajam nekaj idej, kako se pripravimo na pouk na daljavo ter kako lahko motiviramo tudi najmlajše pri usvajanju in utrjevanju snovi tujega jezika v virtualni učilnici.

Priprava

Med poučevanjem v virtualni učilnici bodimo pozorni na osvetljavo. Sedenje pred oknom ni priporočljivo, saj smo na zaslonu težje vidni. Če je možno, uporabimo zaveso in umetno svetlobo (luč), ki sveti proti zidu ali stropu in se odbija v naš obraz. To ustvari prijetnejšo podobo na zaslonu.

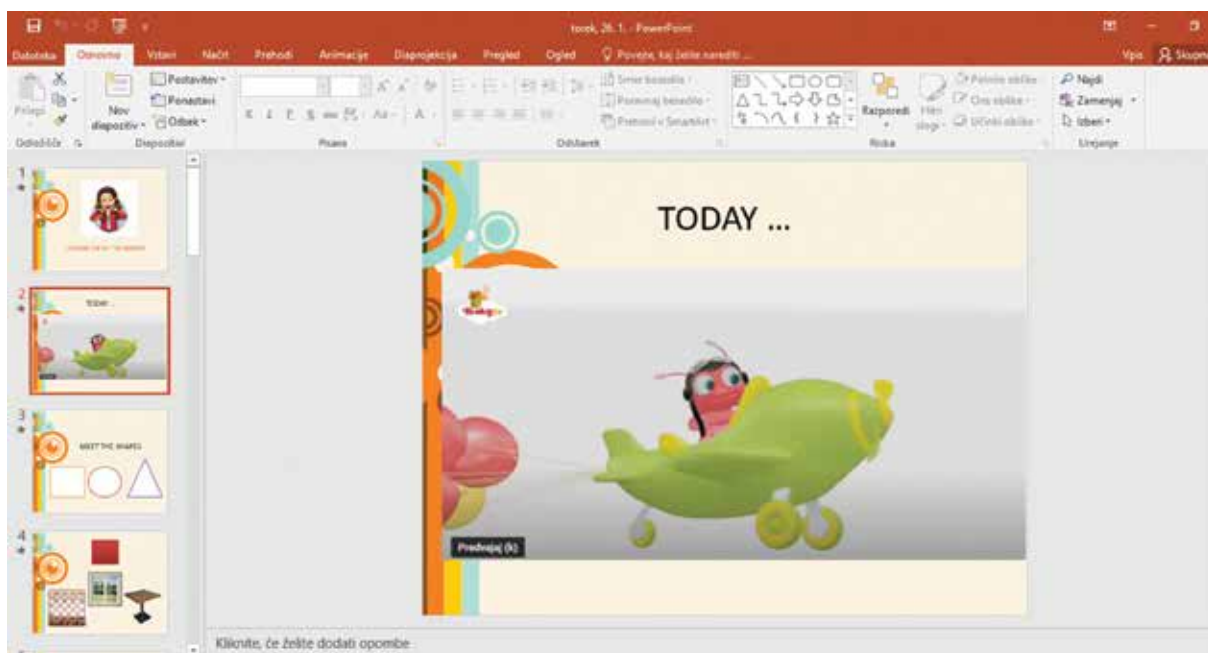
Na razpolago imamo veliko digitalnih platform oziroma učnih sistemov, ki so brezplačni (Skype,

Microsoft Teams, Zoom ...) in nam iz oči v oči omogočajo interakcijo s svojimi učenci. Večina platform omogoča deljenje zaslona z učenci, kar pomeni, da imamo veliko orodij že pripravljenih. Za predpripravo je eno najenostavnejših orodij PowerPoint, ki ne potrebuje spletne povezave. Z njim si lahko pripravimo slike in posnetke, ki bi jih želeli uporabiti v razredu.

Platforma ZOOM, s pomočjo katere sem izvajala dejavnosti, nam omogoča tudi deljenje table, po kateri lahko ustvarjamo med uro.

Spletni bonton

Učenci niso bili navajeni na izvajanje učnih ur preko digitalnega medija in so občasno izkoristili priložnost, da so se sprostili (včasih tudi preveč). Zato je bilo bistvenega pomena, da smo se že na začetku pogovorili, kaj od njih pričakujem in kaj lahko oni pričakujejo od mene pri takšnem pouku. Seveda smo po potrebi pravila obnašanja večkrat ponovili.

Pogovorili smo se o vrstah dejavnosti, ki jih lahko pričakujejo, in kako bom preverjala njihovo znanje. Učenci so spoznali, da so tudi prednosti učenja na daljavo. Pri učenju tujega jezika je veliko ponavljanja, zato sem učencem pogosto pripravila lastne posnetke, da so si jih lahko večkrat predvajali in tako utrjevali tekočo snov. Sproščeno so me lahko poprašali o vseh dvomih, ki bi jih lahko imeli, še posebej, ko je šlo za tehnologijo.

Do zmerjanja in neprimernega obnašanja prihaja tudi v virtualni učilnici. Učencem sem že na začetku izobraževanja na daljavo predstavila, kaj je primerno in kaj ni. Skupaj smo oblikovali plakat s pomočjo aplikacij, ki jih najdemo na spletu. Plakat je bil barvit in slikovit. Prikazoval je, kaj lahko in česa ne smemo početi na spletu (pravila na spletu). Dogovorili smo se, da prihajamo na spletne ure primerno oblečeni, da ne bomo prinašali hrane ter da bodo dvigovali roke, če bodo želeli kaj povedati. Kamera bo ves čas pouka vklopljena, mikrofone pa bomo izklapljali le, če so v ozadju moteči dejavniki. Nekaj podobnega, seveda z drugačnimi pravili, po navadi naredimo tudi na začetku šolskega leta (šolska in razredna pravila).

Če so učenci žrtve spletnega nasilja, je to velikokrat prikrito. Neprimerno vedenje ima grozne učinke na učence, saj vpliva na njihovo samozavest. Pozorni moramo biti na spremembe v vedenju in po potrebi je nujno, da se z učenci pogovorimo in po možnosti tudi z njihovimi starši.

Kakšna je primerna dolžina spletne učne ure?

Nekatere šole pričakujejo, da so ure enako dolge kot normalne ure v razredu. Vendar pa naj bi se ura prilagodila starosti učencev. Za najmlajše učence je primerno, da jih poučujemo krajši čas, na primer 20 minut in jim potem omogočimo odmor. Pomembno je, da učencem omogočimo odmor, med katerim si lahko spočijejo oči. Oči si učinkovito spočijemo že, če pol minute gledamo skozi okno ali pa naredimo deset poskokov. Tudi z odmori med urami lahko najmlajši učenci postanejo utrujeni, zato je zanje ena ura pouka na dan v virtualni učilnici dovolj.

Učenje reakcij (»Reactions«)

Mlajši učenci želijo med poukom odgovarjati in se pogovarjati, zato je zelo koristno, da jih že na začetku naučimo reakcij. Bolj digitalno usposoblje-

ni učenci so že sami našli reakcije, ki jih ponuja platforma, medtem ko so ostali mahali v zaslon, ko so želeli odgovorjati ali le nekaj dodati.

Platforma ZOOM

Zelo zanimiv pristop za učence je bil, da sem jih povprašala, kaj bi želeli delati. Na primer: »If you want to listen to a song, put your hands on your head./Če želiš poslušati pesem, položi roki na glavo.« ali »If you want to read a story, put your hands in the air./Če želiš poslušati zgodbo, dvigni roke v zrak«. Po glasnem preštevanju je zmagala skupina z največjim številom.

Tudi aktivnosti s TPR (Total Physical Response) so delovale izjemno dobro. Učenci so se hkrati učili in bili fizično aktivni, kar je bilo v času šolanja na daljavo izredno zaželeno, saj je ena izmed neprijetnih strani pouka na daljavo sedenje pred zasloni.

Kako strukturirati virtualno učno uro?

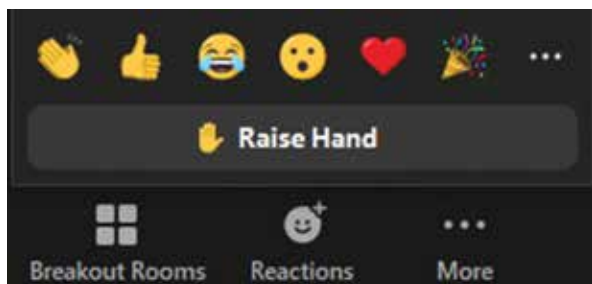
Načrt, kako pripraviti učno uro na spletu, ni bistveno drugačen od tistega, ki si ga pripravimo v klasičnih učilnicah. Pomembno je, da vključimo različne spretnosti in dejavnosti in, seveda, da vzpostavimo rutino, še posebej z mlajšimi učenci. Stvar, ki jo je potrebno upoštevati in ji posvetiti več časa, pa je priprava materiala, ki ga uporabiš pri poučevanju tujega jezika, in deljenje tega materiala z učenci. Treba je upoštevati dejstvo, da se za zbiranje gradiva za poučevanje tujega jezika porabi več časa, pomembno pa je tudi, kako ga deliti z učenci.

Pripravimo dodatne aktivnosti za spodbujanje pozornosti

Povprečna koncentracija otrok se stopnjuje z leti. Za vsako leto življenja dodamo 2–3 minute. Pri poučevanju mlajših učencev se učitelj hitreje nauči »gibanja« med dejavnostmi, čeprav imajo učenci še vedno radi ponovitve. Zelo je koristno in zaželeno ponavljanje iste dejavnosti naslednji dan ali naslednji teden.

Igre, ki so pritegnile moje učence, so bile:

Simon Says: Gre za eno najpogostejših in znanih iger v šolah ter je primerna tako za predšolske otroke kot učence na razredni stopnji. Učencem je zelo privlačna, učitelj pa lahko spremlja učenčev učni napredek, sposobnost poslušanja in motorične sposobnosti. Določi se oseba, ki pokaže ali pove ukaz takoj za frazo »Simon says«. Vsi sodelujoči morajo upoštevati ukaz. Na primer: »Simon says, touch your nose.« Če oseba, ki daje navodila, ne uporabi fraze »Simon Says«, sodelujoči ne smejo upoštevati navodila. Igra se lahko izvaja tako v učilnicah kot na spletnih platformah, ko se šolamo na daljavo. Ko učenci usvojijo pravila igre, se lahko igramo na izpadanje. Malo tekmovalnosti ni nikoli škodljivo.

I spy with my little eye ...: Igra, ki se jo lahko igra-
mo zunaj ali v zaprtem prostoru. Učenci tistega,
kar so opazili, ne smejo poimenovati, ampak lah-
ko ponazorijo s pantomimo ali pa uporabijo pri-
devnike, s katerimi stvari opišejo. Stvari so običaj-
no povezane z aktualno učno temo, zato je učen-
cem ugibanje lažje.

Pesmi in izštevank za hitro ogrevanje ali kot od-
mor med aktivnostmi. Prilagojene so bile temam,
ki smo jih obravnavali. Za najmlajše so bile zani-
mive pesmi Heads, Shoulders, Knees and Toes,
The Dance Freeze Song, The Incy Wincy spider,
The Alphabet song, I can run, In on under ... Ne
smemo pa pozabiti, da so lahko učenci fizično ak-
tivni tudi med poplesavanjem ob petju pesmi in
izštevank.

Igre ugibanja: Učenci pomen novih besed spozna-
vajo z neverbalno komunikacijo – s kretnjami, mi-
miko, gibi ... S ponavljanjem dejanj ozavešajo po-
mene besed. Eden izmed učencev se obrne stran
od zaslona. Medtem učitelj drugim učencem na
zaslonu pokaže kartonček. Na primer: lahko je ži-
val, barva ali dejavnost (skakanje, smučanje, plava-
nje ...). Učenci s pantomimo ponazarjajo, kar je na
kartici predstavljeno. Prvi učenec se obrne nazaj k
zaslonu in poskuša ugotoviti, kaj mu sošolci kažejo,
pri čemer uporablja angleško besedišče.

Plane, earthquake, flood: Igra, ki jo poznamo tudi
v slovenski različici Letala, potres, poplava. Učen-
ce pred izvajanjem dejavnosti opozorimo, da si
zagotovijo varen prostor.

»Breakout rooms«, ki jih omogoča platforma
ZOOM, zelo hitro popestrijo učno uro. Učenci
imajo radi skupinsko delo, zato se ga lahko po-
služujemo tudi v času šolanja na daljavo. Učence
razdelimo v skupine ali pare za krajše igre in pro-
jektne delo. Smotno je, da načrtujemo aktivno-
sti, s katerimi dobimo povratno informacijo, da so
bili učenci učinkoviti tudi na učnem in ne samo
socialnem področju.

Vzpostavimo rutino

Aktivnosti, ki smo jih izvajali v klasičnih učilnicah,
smo v čim večji meri poskušali prenesti v virtualno
učilnico. Še vedno smo uporabljali določene rutine,
kot so Hello pesem, Goodbye pesem ali preproste
igre za ponovitev besedišča, ki smo jih uporabljali
že v preteklih učnih urah. Če učenci že poznajo pra-
vila iger, jim dodajamo le nova usvojena besedišča,
ni potrebno, da še enkrat razlagamo pravila. Vsako
učno uro so slišali in uporabljali osnovna navodila
(close the door, stand up, sit down, move in circle ...).

Nekaj idej z igrami s kartončki, ki jih lahko izvaja-
mo z učenci:

Počasno razkrivanje: Kartonček prekrijemo s ko-
som kartice ali knjigo, nato počasi prikazujemo
določene dele kartončka. Kdor prvi ugotovi, kaj
prikazuje kartonček, zmaga.

Obračanje: Učitelj drži kartonček, da je obrnjen
proti njemu, in potem ga zelo hitro obrne, da ga
učenci opazijo le za trenutek. Kdor prvi prepozna,
kaj je kartonček prikazoval, zmaga.

Kje je kartonček?: Učenci naredijo svoje kartončke. Učenec, ki ga določimo, razporedi kartončke po prostoru za njim, tako da učenci ne vidijo, kaj prikazujejo. Potem določimo učenca, ki si izbere določen kartonček, tako da opiše, kje se kartonček nahaja: »Can I have the flashcard on the chair?«. Učenec, ki je razporedil kartončke po sobi, opiše stvar, ki je na njem narisana, tako da ostali ugibajo, kateri kartonček je. S kartončki se učenci lahko igrajo tudi igro Memory (spomin).

Ko so učenci spoznali pravila iger, so se jih lahko igrali tudi v skupinah (Breakout Rooms).

Uporabi, kar je na voljo

Veliko je virov, ki jih lahko uporabimo v virtualnih učilnicah.

Branje zgodb: Otroci si vse, kar je povezano s pravljico, zapomnijo veliko hitreje in za dlje časa. Zgodbe so zasnovane tako, da se stopnjujejo in pritegnejo otroke v pričakovanje konca. Ob branju na glas se otrok sprosti. Branje tudi krepi otrokovo pozornost, saj se mora pri poslušanju osredotočiti na daljši neprekinjeni časovni interval. Branje spodbuja tako slušne sposobnosti kot domišljijo. Ker je učenje s pravljicami eden od najboljših načinov, da se naučimo tujega jezika, sem pogosto vključevala branje zgodb, ki so mu sledile aktivnosti, ko so učenci dopolnjevali povedi z manjkajočimi besedami ali pa so jih dokončali. Najmlajši so razvrščali sličice v ustrezne vrstne rede, kot si je sledila zgodba, ali pa so povezovali slike in besede. Branje ali pripovedovanje je potekalo ob prikazovanju slik in ključnih besed. Pri poslušanju učenci mogoče niso vsega razumeli, vendar so lahko slišano povezali s slikami in kretnjami. Tisti, ki pravljico poznajo v slovenščini, pa so se je spomnili in jo povezali s poslušanjem v angleškem jeziku. Pravljični predlogi: Goldilocks and the three bears, The princess and the dragon, Little Red Riding Hood, Where's Spot?, The Very Hungry Caterpillar, The Gruffalo, Room on the Broom, Dear Zoo ...

Lastni posnetki zaslona s pomočjo PowerPointa in ZOOM-a

Ena od večjih prednosti učenja na daljavo je možnost individualnega učenja. Učenci se lahko osredotočijo na stvari, ki se jih še morajo naučiti, tako da si sami izberejo kraj in čas učenja.

PowerPoint nam omogoča snemanje računalniškega zaslona in tako ga lahko v video obliki damo na prosojnico. Sama sem se zaradi primernejšega zvoka snemala s pomočjo ZOOM platforme, predstavitev pa sem pripravila v PowerPointu, kjer sem imela že prej shranjene posnetke računalniškega zaslona (npr. YouTube) in avdio-posnetke.

Navodila na posnetku naj bodo jedrnata in kratka. Prevoda v slovenskem jeziku sem se posluževala le občasno. S pomočjo animacij, posnetkov in slik sem prikazala, kaj pravzaprav želim povedati. Njihovo razumevanje posnetkov pa sem preverjala s povratnimi informacijami, ki sem jih prejela v obliki nalog in srečanja na ZOOM-u.

Zaključek

Učitelji in učenci po svetu smo se morali prilagoditi novim načinom poučevanja in učenja. Učenci različnih starosti so se soočali z izzivi, ki jih prinaša virtualno učenje.

Učitelji naj bi bili sproti seznanjeni z novimi spletnimi trendi in naj bi se zavedali težav, s katerimi se lahko soočajo naši učenci. Tako lahko pomagamo njim in njihovim staršem. K sreči je veliko koristnih spletnih virov, ki nam pri tem pomagajo. Na izbiro imamo tudi veliko izobraževanj, s katerimi lahko sledimo izobraževalnim novostim.

Da smo lahko učinkoviti pri ohranjanju motivacije pri najmlajših učencih, jim moramo nuditi najrazličnejše aktivnosti, saj lahko zelo hitro postanejo zmedeni. Za zbranost in aktivno sodelovanje sta potrebni raznolikost aktivnosti ter dinamična in zanimiva razlaga, podana na način, ki jim je razumljiv in v njih spodbuja željo po sodelovanju. Kratke in zabavne igre ter različne vaje s poučnimi premori ohranjajo otroke radovedne.

Učenje tujega jezika mora biti inovativno in razgibano, saj se jezika najlažje naučimo, če se ob tem zabavamo. In ne pozabite na iskreno pohvalo vsakič, ko učenec sodeluje in pokaže motivacijo za učenje (Very good, Well done, Excellent, High five, Great job, Amazing ...).

